

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobkyně: O. Y.**, zastoupena JUDr. Miladou Sigmundovou, advokátkou, se sídlem Jana Zajíce 16, Praha 7, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 60 Az 182/2004 - 17 ze dne 31. 5. 2005,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně, advokátce JUDr. Miladě Sigmundové, **se přiznává** na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů částka ve výši 2150 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 60 Az 182/2004 - 17 ze dne 31. 5. 2005, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 2787/VL - 07 - 11 - 2004 ze dne 27. 9. 2004, jímž byla jako zjevně nedůvodná zamítnuta stěžovatelčina žádost o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném k datu rozhodování žalovaného (dále jen „zákon o azylu“).

Z obsahu stěžovatelčiny kasační stížnosti, resp. z doplnění provedeného ustanovenou zástupkyní, vyplývá, že uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a tvrdí, že soud nesprávně posoudil právní otázku v předcházejícím řízení, pokud dospěl k závěru, že žalovaný oprávněně aplikoval ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, tedy považuje stěžovatelčinu žádost za zjevně nedůvodnou, protože neuplatňuje žádný azylový důvod ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka poukazuje na to, že v jejím případě se na ni vztahuje přinejmenším ta část textu § 12 zákona o azylu, která se zmiňuje o „příslušnosti k určité sociální skupině“, nemluvě o skutečnosti, že stěžovatelka vypověděla, že je pravoslavného vyznání a byla vystavena evidentnímu nátlaku a vydírání náboženskou sektou. Nezákonnost napadeného rozhodnutí krajského soudu stěžovatelka spatřuje v tom, že se soud nevypořádal s informacemi týkajícími se pronásledování z důvodu náboženství a nezabýval se otázkou, zda stěžovatelka jako svobodná matka a samoživitelka je, či alespoň může být, příslušnicí určité sociální skupiny ve smyslu § 12. Dále pak namítá porušení § 14 zákona o azylu, neboť se domnívá, že má správní orgán povinnost přinejmenším zkoumat, zda v jejím případě nebyly přítomny důvody zvláštního zřetele hodné. To však žalovaný neučinil. Stěžovatelka rovněž navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že kasační stížnost stěžovatelky považuje za nedůvodnou, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i kasační stížností napadený rozsudek, byly vydány v souladu s právními předpisy. Proto i pro účely řízení o kasační stížnosti odkázal žalovaný na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení, a na vydané rozhodnutí.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zejména zjistil následující: stěžovatelka ve své žádosti o udělení azylu ze dne 10. 9. 2004 uvedla, že je národnosti ukrajinské, náboženského vyznání křesťanského, pravoslavného, že není a nikdy nebyla členkou žádné politické strany, ani jiné organizace, stejně jako její příbuzní. Jako důvod opuštění Ukrajiny uvedla, že měla finanční problémy. Její přítel jí nabídl pomoc náboženské společnosti Č. 1. Začala do této společnosti proto docházet. Členové této společnosti jí finančně pomohli, ale pak chtěli od ní pravidelně peníze. Začali jí i naznačovat, že pokud nezaplatí, může se něco stát její dceři. Stěžovatelka dostala strach a odjela na Krym, tam ji však její přítel, rovněž člen náboženské společnosti, našel. Proto utekla. Při návratu do vlasti se obává o osud dcery. Z obsahu protokolu o pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu na území České republiky ze dne 18. 9. 2004 je zřejmé, že stěžovatelka blíže rozvedla důvody uvedené již v žádosti, tj. že ji k odchodu z Ukrajiny přivedl strach ze členů náboženské společnosti, která jí půjčila peníze. O charakteru společnosti, o jejím učení a vedení, nebyla schopna ovšem uvést bližší podrobnosti. Pouze uváděla, že měla obavy, že se sekta pokusí obrátit ji o veškerý majetek. Se svými obavami se obrátila na policii, ta však požadovala důkazy, že ji členové náboženské společnosti k něčemu nutí nebo že jí vyhrožují. Opakovaně o pomoc policii nežádala, protože jí po prvním pokusu její přítel vyhrožoval. Na výslovnou otázku, zda měla problémy se státními orgány, odpověděla, že nikoliv. Dále uvedla, že cílem její žádosti o azyl je možnost pracovat v České republice. Žalovaný ve svém napadeném rozhodnutí ze dne 27. 9. 2004, s ohledem na tyto skutečnosti, stěžovatelčinu žádost o azyl jako zjevně bezdůvodnou zamítl, neboť dospěl k závěru, že důvody, pro které stěžovatelka žádala o poskytnutí mezinárodní ochrany formou azylu, nelze podřadit pod taxativně vymezené důvody azylu podle § 12 zákona o azylu, resp. nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být ve vlasti vystavena pronásledování z důvodů pro azylové řízení významných.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že toto rozhodnutí žalovaného napadla stěžovatelka žalobou, v níž brojila proti tomu, že její žádost o udělení azylu byla žalovaným zamítnuta jako zjevně nedůvodná, a namítala, že žalovaný při svém rozhodování porušil zákon č. 71/1967 Sb., správní řád (konkrétně § 3 odst. 3, § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 46, § 47 odst. 1) a § 12 zákona o azylu. Bližšího zdůvodnění žaloby však neuvedla, pouze odkázala na správní spis. Krajský soud její žalobu zamítl s tím, že podle jeho názoru měl žalovaný dostatek podkladů pro rozhodnutí a z hlediska výkladu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu ve vztahu k § 12 zákona o azylu se se žalovaným ztotožnil. Rozsudek krajského soudu byl stěžovatelce doručen 4. 7. 2005 a kasační stížnost proti němu byla podána dne 12. 7. 2005.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastnicí řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost shledává Nejvyšší správní soud s ohledem na uplatněný kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. přípustnou.

Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka namítá nezákonnost napadeného rozsudku z toho důvodu, že se soud nezabýval tím, zda důvody uváděné stěžovatelkou jako důvody pro udělení azylu, neopravňují k aplikaci ustanovení § 12 či § 14 zákona o azylu a ztotožnil se s právním závěrem žalovaného, že žádost o udělení azylu je zjevně neopodstatněná ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Je nasnadě, že právě skutečnost, že rozhodnutí žalovaného bylo opřeno o zjevnou nedůvodnost stěžovatelčiny žádosti, a že byl tedy aplikován § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, je pro posouzení stěžovatelčiny námitek, jimiž brojí proti rozsudku krajského soudu, zcela rozhodující.

Podle tohoto ustanovení se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod (písm. a), nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že jde o osobu bez státního občanství, ve státě jeho posledního bydliště (písm. b). Pojem pronásledování pak definuje ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu, a to tak, že jde o ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. K naplnění hypotézy normy obsažené v ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu je tedy nutné, aby z výpovědí učiněných žadatelem o azyl v průběhu správního řízení vyplynulo, že ho k podání žádosti vedou důvody, jež prima facie nejsou s to ani při dalším zjišťování a ověřování skutkového stavu být podřazeny pod rozsah ustanovení § 12 zákona o azylu ve spojení s § 2 odst. 5 zákona o azylu. Převáděno na případ stěžovatelky to znamená, že pokud v průběhu správního řízení setrvala na konstatování důvodů, pro které o azyl požádala, tj. primárně obava před působením náboženské společnosti a vedle toho i snaha o legalizaci pobytu na území České republiky za účelem práce, nelze z těchto tvrzení

objektivně dovozovat, že by u ní mohla nastat situace předvídaná ustanovením § 12 zákona o azylu. Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že byla vystavena zřejmému pronásledování z důvodů náboženských ve smyslu § 12 zákona o azylu, je třeba její interpretaci odmítnout. Pro své náboženství jednak nikdy pronásledována nebyla, jelikož ji jako pravoslavnou křesťanku nikdo pro její vyznání nenapadal (potíže s náboženskou společností Č. 1. byly spíše finančního než náboženského charakteru), jednak, i kdyby ústrkům pro své náboženství vystavena byla, resp. jednání náboženské společnosti Č. 1. vůči stěžovatce by přece jako nábožensky motivované kvalifikováno bylo, nejednalo by se přec o pronásledování ve smyslu § 12 ve spojení s § 2 odst. 5 zákona o azylu, a to proto, že by šlo o jednání soukromých osob nepřičitatelné státu. Co se týče námítky stěžovatelky, že se žalovaný ani soud nezabýval tím, zda není vystavena pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině (svobodná matka samoživitelka), je třeba konstatovat, že žádnou skutečnost svědčící pro tento důvod nikdy v řízení neuvedla. Nejvyšší správní soud již vícekrát konstatoval, že jestliže z žádosti o udělení azylu, z protokolu o pohovoru ani z žádné jiné písemnosti nevyplývá, že by žadatel tvrdil některý z důvodů pro udělení azylu, Ministerstvu vnitra nevzniká povinnost provádět dokazování ohledně existence některého z azylových důvodů taxativně vypočtených v § 12 zákona o azylu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2004, č. j. 1 Azs 45/2004 - 47). Její námitka je tedy nedůvodná. I kdyby pak své tvrzení v řízení o udělení azylu před žalovaným uvedla, je třeba konstatovat, že by to na legalitě rozhodnutí žalovaného ničeho neměnilo. Jak dovedl již Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 28. 2. 1997, č. j. 6 A 516/95 - 26, „sociální skupina“ ve smyslu zákona o azylu se skládá z osob podobného společenského původu nebo postavení, obdobných majetkových poměrů, společenských obyčejů apod. Příslušnost k ní se stává důvodem pronásledování zpravidla tehdy, když její politická názorová orientace, minulost nebo hospodářská činnost jejich členů či samotná její existence, jsou považovány za překážku politice vlády, jelikož taková skupina není považována za loajální vůči státu či jeho exekutivě. Určitá „sociální skupina“ ve smyslu § 12 zákona o azylu musí být zároveň skupinou osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60). Hovořit v případě matek samoživitelek o sociální skupině v tomto smyslu je zjevně nepřipadné.

Shledal-li tedy krajský soud, že je hypotéza ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu naplněna, žádala-li stěžovatelka o azyl z důvodů potíží se členy náboženské společnosti a snahy o legalizaci pobytu na území České republiky, nezákonnosti se nedopustil. Krajský soud tedy aplikoval správný právní předpis (zákon o azylu), v jeho rámci správnou právní normu (tj. právní normu obsaženou v § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu), a vyložil ji správně.

Prisvědčil-li soud oprávněnosti aplikace ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nemůže pak přistoupit na námitku stěžovatelky, že měl být zkoumán důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Tímto ustanovením se žalovaný a následně ani soud, aplikoval-li normu obsaženou ve zmíněném ustanovení § 16 zákona o azylu, zabývat neměl a nemohl, neboť jeho aplikace meritorní posuzování azylových důvodů ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu logicky vylučuje. Při aplikaci ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) je z povahy věci vyloučeno zkoumání důvodnosti žádosti o udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu a pro případné rozhodování žalovaného o udělení azylu z důvodů předvídaných v § 14 zákona, je určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Tyto důvody však při zamítnutí žádosti s odkazem na § 16

odst. 1 písm. g) zákona, jak bylo předznamenáno, zjišťovány nejsou. Nezjišťoval-li je ani krajský soud, nedopustil se tak stěžovatelkou namítané nezákonnosti.

Ze shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly, a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Ostravě č. j. 60 Az 182/2004 – 37 ze dne 11. 10. 2005 ustanovena zástupkyní advokátka JUDr. Milada Sigmundová. Té Nejvyšší správní soud přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu ve výši 2150 Kč za dva úkony právní služby, spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a v sepsání písemného podání soudu týkajícího se věci samé podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, společně s režijním paušálem podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Pro zaplacení této částky soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu